

רמב"ם בהקדמת פירוש המשניות

חתם העניין במסכת חגיגה שעניינה בחובת שלוש רגלים, והניחה לאחרונה בשביל שאינו עניין כללי, בשביל שאינו חובה אלא על הזכרים כמו שנאמר יראה כל זכורך:

מנורת המאור (ריג): והתורה שלומד ומלמד בעולם הזה מבכה עליו, כדגרסין במדרש תנחומא: מעשה בחסיד אחד שהיה מתיחד במקום אחד והיה למד בו במסכת חגיגה. והיה מהפך בה ומהדרה כמה פעמים, עד שלמד אותה היטב והיתה שגורה בפיו ולא היה יודע מסכתא אחרת מן התלמוד והיה שוגה בה כל ימיו. כיון שנפטר מן העולם, היה בביתו לבדו ולא היה שום אדם יודע פטירתו. באה דמות אשה אחת ועמדה לפניו והרימה קולה בבכי ומספד ותרגמה אנחתה וצעקתה, עד אשר נתקבצו ההמון ותאמר להם: ספדו לחסיד הזה וקברוהו וכבדו את ארונו ותזכו לחיי העולם הבא, שזה כבדני כל ימיו ולא הייתי עזובה ולא שכיחה. מיד נתקבצו כל הנשים וישבו עמה ועשו עליו מספד גדול ועצום והאנשים התעסקו בתכריכיו וכל צרכי קבורתו וקברו אותו בכבוד גדול. ואותה אשה בוכה וצועקת.

אמרו לה: מה שמך: אמרה להם: חגיגה שמי. כיון שנקבר אותו חסיד נעלמה אותה האשה מן העין. מיד ידעו שמסכת חגיגה היתה, שגראית להם בצורת אשה ובאה בשעת פטירתו לספד לו ולבכותו ולקברו בכבוד, על שהיה שונה אותה תמיד ושוקד ללמד בה. והלא דברים קל וחמר: ומה חסיד זה שלא למד אלא מסכתא אחת בלבד, כך, הלומד תורה הרבה ומלמדה לאחרים ומעמיד תלמידים הרבה על אחת כמה וכמה. ובספר קב הישר (פרק יד) ובוא וראה מהמעשה בחסיד אחד, שהיה דר בכפר קטן, ולא היה לו שום ספר, רק גמרא אחת של מסכת חגיגה, והיה כל ימיו של אותו החסיד עוסק במסכת חגיגה. והאריך ימים מאד. ולבסוף קודם מותו, נתלבשה אותו המסכת בדמות אשה, והלכה לפניו אחר מותו, עד שהביאו לאותו החסיד לגן עדן.

מצוות ראייה כוללת: א) להיראות בעזרה ב) להביא קרבן עולת ראייה

שמות כג, יז	שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה':
שמות לד, כג	שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' אלקי ישראל:
דברים טז, טז	שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר, בחג המצות ובחג השבועות ובחג
	הסכות, ולא יראה את פני ה' ריקם:
שמות כג, טו – לד, כ	ולא יראו פני ריקם:

ספר החינוך

מצוה תפט: משרשי המצוה למען ייראו כל ישראל ויתנו אל לבם בפעולת הקורבן המעורר הלבבות כי כולם מקטנם ועד גדולם חלק השם ונחלתו, עם קדוש ונבחר, נוצרי עדותו, סגולת כל העמים אשר תחת כל השמים, לשמור חוקיו ולקיים דתו. על כן יבואו שלוש פעמים בשנה בית השם, והוא באמרם על דרך משל: "הננו לאל לעבדים, נכנסים ובאים בצל קורתו, ובחזקתו סמוכים לעד לעולם באהבתו וביראתו, וזר לא יבוא בתוכנו כי אנחנו לבדנו בני ביתו". ועם המעשה הזה תתעורר דעתנו ונכניס בלבנו מוראו ונקבע ברעיונונו אהבתו ונזכה לקבל חסדו וברכתו.

מצוה פח: אמרו זכרונם לברכה במסכת חגיגה (י): שלוש מצוות נצטוו ישראל ברגל: חגיגה, ראייה, שמחה. * משרשי מצוה זו לפי שאינו בדין לבוא בידיים ריקניות לפניו ברוך הוא. ואף על פי שהאמת כי אינו צריך דבר מידינו כמו שכתוב אם ארעב לא אומר לך, אף על פי כן בדמיון מחשבתינו אנחנו רואים כאילו נעמד לפניו. והאמת שהנפשות קרובות אל הטוב במקום ההוא יותר משאר מקומות, ואור פני מלך נוגה עליהם שם. ועל כן ראוי לנו לעשות מעשה הקרבן בעת ההיא, כי בפעולת הקרבן נתכן לקבלת הטובה ותתעלה נפשותינו מעלה מעלה, כמו שנכתב בעזרת השם.

♦ שלש המצוות שנצטוו ישראל ברגל:

- **חגיגה:** כדכתיב (שמות יב, יד) וּחִגַּתֶּם אֹתוֹ חֵג לֵה'. וקבלו חז"ל דהיינו קרבן חגיגה (שלמים). **חייב להביאו פעם בחג.**
- **ראייה:** להתראות בעזרה ולהביא קרבן ראייה, כנ"ל. **חייב להביאו פעם בחג כשמתראה פניו בעזרה.**
- **שמחה:** כדכתיב (דברים טז, יד) וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֻגְךָ, מצוה זו מתקיימת ע"י אכילת בשר שלמים כל ימי החג. **אין חיוב להביא שלמי שמחה, רק אם אין לו שאר בשר שלמים אז מביא שלמי שמחה.**

ועכשיו שאין בהמ"ק קיים אין יוצאין ידי חובת שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח לבב אנוש, אבל בשר אין חובה לאכול עכשיו כיון שאין לנו בשר שלמים, ומ"מ מצוה יש גם באכילת בשר כיון שנאמר בו שמחה. (ביאור הלכה תקכט).

